

האשה פרק שמיני פסחים

פז.

עין משפט נר מצוה

א א מיי פ"ב מהל' ק"פ
הכלה י':
ב ב שם הלכה י':
ג ג שם הלכה י':
ד ד שם הלכה י':

האשה. מאי רוצה בשעת שחיטה. ודוקא צירכה צשעת שחיטה אזל לא צירכה אינה אוכלת לא משל זה ולא משל זה אזל צרישא אפילו סתמא אוכלת משל בעלה: **באן ברדופה באן** בשאינה רדופה. אור"ת דכל נשים רדופות הן להגיד צבית אציהן כשנמלאו שלמות צבית חמיהו והשתא מוקי מתני' צשאיה רדופה כגון

מוסף רש"י

זו עילם שזכתה ללמוד ולא זכתה ללמוד. שהיא צה דניאל רמב"ם (דניאל ח) ואי בששון היצירה אכר צנילם המדינה, וכן מרדכי, ולא היו דורס עוסקים צמורה ולא זכו אלו הממסים ללמד, פאלו לא היה להם שדים להניק אצל צבל זמנה ללמד צמבטי צעורל כ' הכין לצבו לדרוש את מורס ה' ולשעות וללמד צשראל חק ומשפט (קדושין טו: וכע"ז סנהדרין כד.) אני חומה זו כנסת ישראל. כולם שוין לענין חומה וגודרים עמון מלעמם צעורלי טכסס (בר' ח.). שנתבאר באותו הפרק. צימי חומס המלכס, עויה יומס את חמ ומקיק, חלרעט צניאס הללו כתיב קן, חון ממכה של ה' היה צימי עויהו, אכל היה צימי יומס את חמ ומקיק (שם טד.).

רבינו חננאל

האשה שהיא בבית בעלה שחט עליה אביה שחט עליה בעלה כו'. כיון ששנינו תאכל במקום שרובה. ידויקין מינה ריש בריה, וכאלו נתברר כי מעת שחיטת הפסח בזה נמנית. ושנינו מאי במקום שהיא רוצה בשעת שחיטה. ורמין עליה האשה רגל ראשון משל אביה, ואם תאמר במקום שרובה בשעת שחיטה מה לי אביה מה לי בעלה. ושנינו הא מתניא ברדופה כו' יוחנן דאמר מאי רכתיב אז היתיי בעיניו כמוצאת שלום, כמה שנוצאת שלימה בבית חמיה ורדופה לילך להגיד שבוכה בבית אביה, בודאי בשל אביה רוצה. אבל מכאן ואילך מפי שהיא רוצה בשעת שחיטה. אחות לנו קטנה, אמר רבי יוחנן זו עילם שזכתה ללמוד ולא [זכתה] ללמד. בימי עויה מלך יהודה נתבאר ארבעה נביאים הושע ישעיה עמוס ומיכה. גדול שבכולן הושע שנאמר תחלת דבר ה' בהושע תחלה לארבעה נביאים באותו הפרק כו'.

האשה "בזמן שהיא בבית בעלה שחט עליה בעלה ושהיא אביה תאכל משל בעלה הלכה רגל ראשון לעשות בבית אביה שחט עליה אביה שחט עליה בעלה תאכל במקום שהיא רוצה ושהיא אביה שחט עליה שני שותפין לא יאכל משל שניהן ימי שחציו עבר וחציו בן חורין לא יאכל משל רבו: **גב' שמעת מינה** (י"ש ביריה רגל רוצה בשעת שחיטה ורמינהו האשה רגל הראשון אוכלת משל אביה מכהן ואילך רוצה אוכלת משל אביה רוצה משל בעלה לא קשיא באן ברדופה לילך באן בשאינה רדופה דכתיב י' או יוחנן ככלה שנמצאת שלימה בבית חמיה ורדופה לילך להגיד שבוכה בבית אביה י' כדכתיב י' והיה ביום ההוא נאם ה' תקראי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי אמר רבי יוחנן ככלה בבית חמיה ולא ככלה בבית אביה י' אחות לנו קטנה ושדים אין לה א"ר יוחנן זו עילם שזכתה ללמוד ולא זכתה ללמוד י' אני חומה ושדי כמגדלות אלו יוחנן אני חומה זו תלמודי חכמים י' ורבא אמר אני חומה זו כנסת ישראל ושדי כמגדלות אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב מאי דכתיב י' אשר בנינו כנטיעים מגודלים בנעוריהם בנותינו כזויות מחוטבות תבנית היכל אשר בנינו כנטיעים אלו בחורי ישראל שלא טעמו מעם חמא בנותינו כזויות אלו בתולות ישראל שאוגדות פתחיהן לבעליהן וכן הוא אומר י' ומלאו כמזרק כזויות מזבח איבעית אימא מהכא י' מזוינו מלאים מפיקים מזון אל זן מחוטבות תבנית היכל אלו ואלו מעלה עליהן הכתוב כאילו נבנה היכל בימיהן: דבר ה' אשר היה אל הושע וגו' בימי עויהו יותם אחז יחזקיה

י' מלך יהודה בפרק אחד נתבאר ד' נביאים תחלת דבר ה' בהושע י' וכי בהושע דבר תחלה והלא ממושה עד הושע כמה נביאים א"ר יוחנן תחלה לארבעה נביאים שנתבאו באותו הפרק ואלו הן הושע ישעיה עמוס ומיכה אמר לו הקדוש ברוך הוא להושע בנך חטאו והיה לו לומר בנך הם בני חנוניך הם בני אברהם יצחק ויעקב גלגל רחמך עליהן לא דיו שלא אמר כך אלא אמר לפניו רבש"ע כל העולם שלך הוא העברים באומה אחרת אמר הקב"ה מה אעשה לזקן זה אומר לו לך וקה אשה וזנה והוליד לך בנים זנונים ואחר כך אומר לו שלחה מעל פניך אם הוא יכול לשלוח אף אני אשלח את ישראל שגא' י' ואומר ה' אל הושע לך קח לך אשת זנונים וילדי זנונים וכתיב י' וילך יקח את גומר בת דבלים גומר רב שהכל גומרים בה בת דבלים

בימי עויהו. ונכלאו ד' נביאים א"ע י' דמנינה לך כתיב ציה עויהו אלא צימי יומס את חמ ומקיקו מ"מ כיון דכתיב קרא סתם י"ל שנתמלת מלכות יומס נתנבל ואז היה עדיין עויהו חי אלא שנמנע ומלך יומס בנו מתחיו צימי: **אמר** לו הקב"ה להושע. ממה שאמר לו לקחת אשת זנונים דריש שסתמא כן אמר לו וכן השיב: **ירעאל**

האשה. האכל משל בעלה. דמסתמא דעתה לימנות על של בעלה כל זמן שלא פירשה שהיא דעתה צשל אציה: רגל הראשון. כך דרך השוואות ללכת לצית אציהן רגל הראשון שאחר הנשואין: **האכל ממקום שהיא רוצה.** רדופה לילך עד הנה לצית אציה תמיד הלך מספקא לן ציה יומא לה אלא אם כן פירשה י' אפוטרופוס. שהיו לו שנים והמנוהו זה על פסחו וזה על פסחו: **לא יאכל משל שנינו.** לא מפסחו של זה ולא משל זה ואפילו המנוהו האחד על פסחו מני נתן רשות לחלק האחר לימנות על זה ואין לו תקנה אלא א"כ רצו שניהן שימנה עם האחד: **לא יאכל משל רבו.** דמסתמא לא היה דעת רבו להימנות חלק החירות על פסחו: **גב' שמעת מינה** י' ציריה. קס"ד ממקום שהיא רוצה בשעת אכילה קאמר ואמרין הוצר דשמיטה חזיקה דהאי פסח צפיר חזיריק עלה דהאי אמתא: **ששעת שחיטה.** ששאלנו ציה פיה בשעת שחיטה וחמרה ציה אני רוצה אוכלת משל אציה. מן הסתם: **מתניתין צשאיה רדופה.** לילך תמיד צבית אציה צבית בעלה חציב לה הלכך כל שאר הרגלים ודאי שייכא צמיה ורגל ראשון ספק וצרייתא צרדופה הלכך רגל הראשון ודאי צטר אציה מכהן ואילך ספק: **כמולאת שלום.** נתמצנטי עליו ומנאלמי שלימה לו: להגיד שצחה. היאך מקובלת היא צבית חמיה: ושדים. הניק אחריס: אין לה. שאין הנאה ממנה: **זו עילם.** שהיא צה דניאל שנאלמד (דניאל ח) ואלי (דניאל הייתי) צשואש אכר צנילם המדינה וזכה ללמוד ולא רצן מורה צשראל אצל צבל גדלה עזרא הסופר דכתיב (עזרא ו) ה' הכין לצבו לדרוש (צמורת) [את מורת] ה' [ולעשות] וללמד צשראל חק ומשפט: ושדי אלו ס"ה. המניקין אחריס כשדיים הללו: **כמגדלות.** שגמגגין על הדור: **כנטיעים.** נטיעות ויקות שלא נתקלקלו עדיין ולא צירע כזן שז: **שאווגדות פתחיהן לצעליהן.** סותמות פתחיהן עד שמוזדקקות לצעליהן ואין נבעלות לאחריס. לשון אחר שגמגגות פתחיהן של נדה לצעליהן לפרוש מהן ואע"פ שאתומן רצה: **וכן הוא אומר ומלאו כמזרק כזויות מוצת.** מה זוית דהתס כתיב צזה ומלאו הכה נמי צנותינו כזויות על ידי שמתמלאות תאוה ואין מזקקות אלא עד שיצואו צעליהן: **כאילו צננה היכל צימיהן.** דהיי משמע מחוטבות צצנין היכל. צצנית לשון צנין: צימי עויהו כו'. משוס דאיירי צצנסת ישראל צלשון אשה הנשאת לצבל כלאמרן כמולאת שלום תקראי להא דהושע דכתיב ציה תקראי אישי י' כדדריש לקמיה: **ארבעה נביאים.** לקמיה מפרש להו וצכולהו ככז צהו צימי עויהו יומס את חמ ומקיקו כיון שכבר הגידה שבוכה שמה לא חלק כעשוי בבית אביה. מוס' שאין. ב. שלא הגידה שבוכה עדיין. סס.

האשה "בזמן שהיא בבית בעלה שחט עליה בעלה ושהיא אביה תאכל משל בעלה הלכה רגל ראשון לעשות בבית אביה שחט עליה אביה שחט עליה בעלה תאכל במקום שהיא רוצה ושהיא אביה שחט עליה שני שותפין לא יאכל משל שניהן ימי שחציו עבר וחציו בן חורין לא יאכל משל רבו: **גב' שמעת מינה** (י"ש ביריה רגל רוצה בשעת שחיטה ורמינהו האשה רגל הראשון אוכלת משל אביה מכהן ואילך רוצה אוכלת משל אביה רוצה משל בעלה לא קשיא באן ברדופה לילך באן בשאינה רדופה דכתיב י' או יוחנן ככלה שנמצאת שלימה בבית חמיה ורדופה לילך להגיד שבוכה בבית אביה י' כדכתיב י' והיה ביום ההוא נאם ה' תקראי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי אמר רבי יוחנן ככלה בבית חמיה ולא ככלה בבית אביה י' אחות לנו קטנה ושדים אין לה א"ר יוחנן זו עילם שזכתה ללמוד ולא זכתה ללמוד י' אני חומה ושדי כמגדלות אלו יוחנן אני חומה זו תלמודי חכמים י' ורבא אמר אני חומה זו כנסת ישראל ושדי כמגדלות אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב מאי דכתיב י' אשר בנינו כנטיעים מגודלים בנעוריהם בנותינו כזויות מחוטבות תבנית היכל אשר בנינו כנטיעים אלו בחורי ישראל שלא טעמו מעם חמא בנותינו כזויות אלו בתולות ישראל שאוגדות פתחיהן לבעליהן וכן הוא אומר י' ומלאו כמזרק כזויות מזבח איבעית אימא מהכא י' מזוינו מלאים מפיקים מזון אל זן מחוטבות תבנית היכל אלו ואלו מעלה עליהן הכתוב כאילו נבנה היכל בימיהן: דבר ה' אשר היה אל הושע וגו' בימי עויהו יותם אחז יחזקיה

י' מלך יהודה בפרק אחד נתבאר ד' נביאים תחלת דבר ה' בהושע י' וכי בהושע דבר תחלה והלא ממושה עד הושע כמה נביאים א"ר יוחנן תחלה לארבעה נביאים שנתבאו באותו הפרק ואלו הן הושע ישעיה עמוס ומיכה אמר לו הקדוש ברוך הוא להושע בנך חטאו והיה לו לומר בנך הם בני חנוניך הם בני אברהם יצחק ויעקב גלגל רחמך עליהן לא דיו שלא אמר כך אלא אמר לפניו רבש"ע כל העולם שלך הוא העברים באומה אחרת אמר הקב"ה מה אעשה לזקן זה אומר לו לך וקה אשה וזנה והוליד לך בנים זנונים ואחר כך אומר לו שלחה מעל פניך אם הוא יכול לשלוח אף אני אשלח את ישראל שגא' י' ואומר ה' אל הושע לך קח לך אשת זנונים וילדי זנונים וכתיב י' וילך יקח את גומר בת דבלים גומר רב שהכל גומרים בה בת דבלים

(א) לקמן פט"ו, (ב) למכות ע"ה: ע"ה, (א) ס"ה כתיב, (ז) קדושין מט': פנהדין (כד: ט) צ"ב ז', (ו) צ"ב (ה, א) (ז'יל מלכס), (ח) צ"ב די: (ט) הצירה י' נדיש נמי מלמא דהושע צניל ר"ל, (ס) והושע א, שהיה א, עמוס א - צימי עויה, מיכה א - צימי יומס את חמ ומקיק,)

תורה אור השלם

- אני חומה ושדי כמגדלות י' א"ר יוחנן בעיניו כמוצאת שלום. שיר השירים ח י
- והיה ביום ההוא נאם ה' תקראי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי: הושע ב יח
- אחות לנו קטנה ושדים אין לה מהו ההוא נאם לאחתנו בימי שבתך בה: שיר השירים ח ח
- אשר בנינו כנטיעים מגדלים בנעוריהם בנותינו כזויות מחוטבות תבנית היכל: תהלים קמד יב
- י' צבאות י' ע"ה ע"ה וצבאו וכבשו אבני קלע ושונו המו כמו י' וקלאו כמזרק כזויות מוצת: זכריה ט טו
- מזונו מלאים מפיקים מזון אל זן צאונה מאליפות מן קרבנות החצונית: תהלים קמד יג
- דבר ה' אשר יהיה אל הושע בן בארי בימי עויה יותם את חמ ומקיק מלכי יהודה וצימי י' רבעם בן יואש מלך ישראל: הושע א א
- תחלת דבר ה' בהושע י' ואמר י' אל הושע לך קח לך אשת זנונים וילדי זנונים כי זנה תזנה הארץ מאד י' הושע א ב
- וילך ויקח את גומר בת דבלים ותהר ותלד לו בן: הושע א ג

מוסף תוספות

א. דשמה כיון שכבר הגידה שבוכה שמה לא חלק כעשוי בבית אביה. מוס' שאין. ב. שלא הגידה שבוכה עדיין. סס.